

Anaros
ge'anio
chu'gimik
dakna
nanggni

Anaros ge'anio chu'gimik dakna nangni Kamrang

Anarosko mingsongbate a'brini chu'a komiao ge'bata jeon ding'a ba ka'sina-ni 15°C oni 30°C ona ong'a. Salrang rakchangoba anaros bipangrang chakna man'aia maini gimin uamango dintangmancha chi chimonge rakkigipa donga. Bilsio mikka bang'e wa'genchimoba jekai 600-2500mm bilsio mikka bitchirang ong'oba ge'na man'na aro nambatgipa somoide 1000-1500 mm mikka bitchirangko bilsio man'no ong'bata. Anaros-ko jedakgipa a'arangoba ge'na man'na indiba a'dublek dakgipa a'arango ge'na man'ja. Anaros ko dintangmancha bagan gimik gape ge'naba manaia ba gue/ narikel baganrangni gisep grik oba ge'na man'na.

Anaros- ni rokomrang

Giant Kew: Ia rokomrang ru'utani jamanosa biterangko on'na. Bijakrang bu'su gri. Biterang dal'a aro ro'dronga. Mikronrang a'pala aro tu'ja. Iarangko name dake tarie donnode ru'uta salrangna ripinge cha'na gita man'na.

Queen: Ia rokomrang taraken bite on'na. Bijakni rikkingo korat wadenggipa daka. Mikronrang ning'tua aro be'enrang chia. Ia rokomrang namen cha'na nambea.

Mauritius: Ian ding'karini bijatchio man'gipa rokom ong'a. Bijakrang chipa gita dake korat wadenggipa daka. Biterang chona ba dal'a gita daka aro biterang queen na bate dal'bata aro Giant Kew na bate chibata.

A'ako ge'na tariani:

Bang'e aro namgipa biterangko man'na sikode name dake a'arangko tarina gita nanggen jekai name dake burunrangko o'na, bol jadilrangko pikna, a'ako gamna ba chona 30-40 cm ning'tue namgipa a'a mitimko man'kujana kingking. Indiba a'bri chu'ao a'ako mamungba ra'chakani gri ba dongge taria gri ge'ode a'ako cho'e tarina nangjawa aro indake dakanichi a'a ruronganikoba champenggen.

Anaros-ko mai dakgipa bak niko ge'na man'na

Anarosko dingtang dingtang bak-oniko ge'na man'na jekai bipangoni a'a chapchap cha'bagipa bi'saniko, biteni ku'chongmaniko aro bite nanggipa ga'tengoni cha'bagipa bi'pek-ko ge'na gita man'na. Biteni ku'chongmaniko ge'ode bite nangna gita somoi ru'uta uni gimin bipangoni a'a chapchap cha'bagipa bi'saniko aro bite nanggipa ga'tengoni cha'bagipa bi'pek- oniko ge'batna jakkalna nanga.

Anaros-ko ge'na skang tariani: Je anaros-ni bakko ge'na ra'ahachim uni ka'ma batgipa bijakrangko ak'e galna gita nanggen aro uko ge'na skang salo salgittamna ramna gita nanggen.

Ge'ani somoirang March-oni June-ona aro August-oni October-ona. Ge'na nambatgipa somoi ian mikka wachina skang ong'a. Mikka jimbee wa'ani somoiode anaros ge'aniko gelna gita nanga indiba sin'kari somoiode chi wate ba sate ge'na gita man'na.

Anarosko ge'anio pangipinioni panggipinona baita chel'grikna nanga: Badita pangipinioni panggipinona chel'grikka uni kri biterangko bange man'bata. Double-row system-o anaros bi'pek ba bi'sarangko riting riting ge'ode pangipinioni panggipinona chel'a 25-30 cm mang ong'na gita nanggen, gisepgrikni ritingo 50-60 cm aro ge'gni ritingni gisepgrikko 80-90 cm mang ong'na gita nanggen. Double-row system-o chu'gimik anaros pang 43,500- 61,500- ko hectare prako ge'na gita man'gen. A'bri ba a'bri a'solsol a'ako gadang gadang dake apsan apsan den'gipa bi'apode nangchapgrike ge'na gita manaia aro indake ge'anichi a'a ruronganganikoba champenganiko on'na.

A'salko on'anirang: Ge' ani somoio anaros bipang pangprakna 500gm a'sal tarigipa/ FYM- ko on'na gita nanggen. Unbaksana rock phosphate ko 20gm pangprakna aro bone meal koba 50gm ka'e pangprakna on'na gita nanggen. Ge'na gita a'kol cho'gipao tarigimin a'sal/ FYM, rock phosphate aro bone meal ko on'a man'batode nambata. Ge'ani anti dok ni jamano 250gm matchu ki'e a'sal ba vermi compost, 50gm neem cake, 50gm groundnut cake, 1gm azospirillum aro 1gm phosphobactor ba PGR ko name dake nongbrine pangprakna on'bo aro a'ako name dake cho'bile donna gita nanggen.

Chirangko on'anirang: Meghalaya a'doko anoros-ko wachi kario ge'ani gimin chirangko bang'e watna/satna gita nangja. Ding'kari somoirango chirangko anti gni prakni gisep griko watode dal'dale biterang nang bata aro bang'e biterangko man'bata. Indiba chirangko watna/satna chol

dongja ong'ode biterangko ding'kari somoi sokna skangan akna nanga (March- na skangan).

Sam bolrangko pikrokani: Bilsio changgni dake pikrokna nanga, skanggipako ge'ani skanggipa jao aro gnigipako ja gni ba una jamanrang, skanggipako August ba September jarango aro gnigipako October ba November jao. Somoi gita pirokna man'ode rongtale bariko rakkina man'na. Sam bol pikroke mangipako a'sal tarina gita man'na ba uko sin'kari ba rankari somoirango anaros bipangni ja'tingrango pindape chi/a'salrangko ripingna gita jakkalna man'na.

Biterangko senggnang nangatna gita maidake anaros bipangko tarake bibal balatgen:

Biterangko apsandake balatna gita 25ppm ethephon- ko brebatgipa anaros pango jean 39-42 bi'jakrang dongahachim (7 ba 8 jarangni ge'ani jamano) uno satna gita nanggen.

Hajalsa bipango satna gita 1.25ml ethephon-ko tarie jrongatgimin 50 litres matchu ki'eo brine satna gita nanggen. Ia tarigimin oniko 50ml ko ra'e anaros bipangni ka'tongo a'rankarini somoio on'na gita nanga (Jensalo mikkarang on'ani somoio dongjawa).

Samrangko satani sal kolatchi gapon bibalna gita a'bachengnok aro sal sotbri gapode chu'gimik bibala matchotgen. Sam satani sal 130 ba 135 gapode biterangko akna gita man'gnok. Biterangko dingtang dingtang ja ba karirango man'naia indiba namedake simsake ge'na nanga aro unbaksana dal'droatani samrangko somoi gita satna gita nanggen.

Anaros-ko nisiatgipa jo'ong:

Mealy bugs (Dysmicoccus brevipes/Pseudococcus bromeliae): Mealy bug ian anarosko nisiatgipa jo'ong ong'a. Uko champengna gita ja'ku de'aniko dakenga jekai ge'gipa barirangko rongtal antale rakkina nanggen. Name dake jingjrongate 1gm Verticillium ko tarie mealy bug ko champengna gita satna nanggen

Anaros-ni sabisirang:

Ja'dil so'ani/ Ka'tongo so'ani/ biterang-ni so'ani: Ian Phytophthora sp., Pythium sp., Fusarium sp., rangchi ong'atgipa sabisirang ong'a. A'a chapchap nanggipa biterang so'emingna seng'gipa bibarangko ong'ata. A'a chapchap ga'teng donggiparangba so'ani chinrangko mesoka. Uni

gimin namgipa chi joksalgipa bi'ap ong'na gita nanga. A'aoni chi tua komibeaoaba 60Cm ong'na gita nanggen. Sabisi man'gipa bipangrangko nisiata galna gita nanggen. Sabisirangko champengna gita biocontrol rangko jakkalna gita nanggen. Ge'ani anti gni-ni jamano *Pseudomonas fluorescens* ba PGR -ko nongbrine tarie, uko 2% ra'e satna aro a'ako so'siate donna gita nanggen. Sabisirangko man'ode ia apsan dake tarie samko satrongbo.

Anaros bipang-rangko den'choke don'ani: Jensalo bipangrang gitcamaha biteko man'nanirangba komianga. Biterangko akmanani jamano bilsu gittam ba bri na den'choke donna gita man'na. Biterangko akmanani jamano pangnan bipangni ketchi sam'bengni bi'jakrangko den'choke donna gita nanga. Bipangoni cha'gipa anaros bi'sako ja'tingo pangsa ba panggni dakesan donna gita nangaia una bate donggenchimode pike galna gita nanga. A'arangko cho'doe donna gita nanga. Gipin daka rikanirangba jekai anaros ma'pangko simsakna nanga ugitan apsanai.

Published By:
Agriculture Information Wing | Directorate of Agriculture
Lower Cleve Colony | Shillong-793003 | Meghalaya | India